

Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theils talepapir

Anledning	Samråd Y-Z om kommunernes overholdelse af lovgivningen på det udsatte børne- og ungeområde og udbyttet af Task Force-forløb i kommunerne.
Dato / tid	Torsdag den 4. april kl. 14.15
Sted	FT
Talens varighed	Ca. 10 min
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål Y og Z

Samrådsspørgsmål Y og Z stillet efter ønske fra Katrine Dugaard (LA)

Samrådsspørgsmål Y

Vil ministeren på et åbent samråd redegøre for, om ministeren mener, at der er brug for nye måder at sanktionere kommuner, der ikke overholder lovgivningen, således at man kan genskabe borgerens forventning om, at kommunerne overholder lovgivningen? Spørgsmålet skal ses i lyset af afrapporteringerne fra Den Permanente Task Force på området for udsatte børn og unge, der viser, at der stadig er lav grad af lovmedholdelighed i sagsskridtene i Langeland Kommune.

Samrådsspørgsmål Z

Vil ministeren på et åbent samråd redegøre for, hvordan ministeren vurderer udbyttet af Den Permanente Task Force på området for udsatte børn og unge henset til, at både Langeland, Nyborg og Nordfyn kommuner har haft forløb med taskforcen inden for de seneste år, men ikke desto mindre kan der fortsat konstateres store forvaltningsmæssige problemer i alle tre kommuner?

Det talte ord gælder

[Svar på samrådsspørgsmål Y]

Tak for det. Jeg har helt indledningsvis lyst til at sige, at problemerne er vidt forskellige, og vi derfor skal tage det med det udgangspunkt. De udfordringer, man kæmper med, er også meget forskelligartede, men en del af problemet er jo rekruttering.

Jeg er ikke helt sikker på, hvad en bødestraf skulle hjælpe i den sammenhæng. Hvis udfordringen er, at det er svært at tiltrække mennesker, der har de rigtige kvalifikationer, på hvilken måde ville en bødestraf så gøre det lettere?

Jeg går sådan set ind for konsekvenspædagogik i alle tænkelige sammenhænge, også hvad angår, hvis man decideret tilsidesætter lovgivningen, og handler i ond tro.

Jeg tror bestemt på, at sanktioner kan noget, men løser vi egentlig fagligt, dybest set problemerne med bødestraf? Det kan lyde godt i en TV-avis, fordi det virker som om, at man 'kapow' vil gøre alt muligt ved det.

Hvis man trækker vejret dybt ned i maven, og spørger: Hvordan løser man det egentlig? Hvordan går man egentlig fra, at man har en forvaltning, der ikke fungerer, til at den skal fungere? Jeg er ikke sikker på, hvor en bødestraf skulle give mening i den sammenhæng. Det glæder jeg mig til at høre mere om.

Vi har også haft diskussionen i folketingsalen, men jeg synes simpelthen, at redskabet er forkert. Det ændrer ikke på, at det, der bliver adresseret, det vil jeg gerne give noget 'credit' for. Jeg synes, det er rigtig vigtigt, at vi tager fat om det her problem. Når jeg spørger til det, er det egentlig ikke for at være polemisk, selvom det godt kan lyde sådan, når jeg stiller det spørgsmål, som jeg gør.

Jeg synes ikke, vi har knækket nøden endnu. Vi er åbenlyst ikke kommet et sted hen, hvor vi har løst alle retssikkerhedsmæssige problemer på området. Derfor er jeg faktisk nysgerrig på området, og jeg synes, vi skal udveksle de synspunkter, der er, og prøve at se, hvad det er, der skal til.

Task Forcen har været et forsøg på at svare på præcis den problemstilling. Task Forcen ikke har løst alle problemer, men der har været kommuner, som har fået rigtig meget ud

af de Task Force forløb, der har været, fordi det er kloge, dygtige mennesker, som kommer med nogle bud. Andre steder har kommunerne ikke fået lige så meget ud af det. Det er for at sige, at det her er en problemstilling, vi skal blive ved med at bevæge os rundt om og få lavet nye redskaber til, og så må vi se, hvor det bringer os hen.

[Deler spørgerens bekymring]

Det bekymrer mig rigtig meget, når der dukker nye, og enormt kritisable sager op, som sætter spørgsmålstegn ved kommunernes praksis, altså de kommuner, det drejer sig om, og deres overholdelse af lovgivningen på området for udsatte børn og unge, som vi har set det senest i mediedækningen af hhv. Langeland, Nyborg og Nordfyns kommuner.

Det tager jeg som minister enormt alvorligt, og jeg anerkender fuldstændigt at der kan være problemer på området, og at der er problemer på området. Jeg synes ikke, man kan andet.

Vi skal huske, at der er borgere, og i disse tilfælde familier og børn i udsatte positioner, der er i den anden ende af de forkerte afgørelser og den manglende hjælp.

Det skal tages med alt den alvor. Det vil sige, at der findes forskellige typer af lovbrud og mangel på retssikkerhed. Jeg tror, at noget af det værste, man kan forestille sig som menneske, er, når ens børn bliver taget fra en. Der skal der helst ikke være slør i maskineriet. Det er noget ultimativt, man gør ved nogle mennesker, og derfor skal man være enormt opmærksom på, at tingene skal være i orden.

Derfor tager jeg de her ting enormt alvorligt, og jeg har bedt mit ministerium om at indhente en redegørelse fra hhv. Nyborg Kommune og Nordfyns Kommune, og jeg har afholdt et møde med borgmesteren fra Langeland Kommune for at få nogle ord på det direkte fra hestens egen mund.

[Kommunerens ansvar og de gældende sanktionsmuligheder]

For at besvare samrådsspørgsmål Y, så bliver jeg bedt om at redegøre for, hvorvidt der er brug for nye måder at sanktionere de kommuner, der ikke overholder lovgivningen på, således at man kan genskabe borgerens forventning om, at kommunerne overholder lovgivningen. Det generelle - det vil jeg ikke afvise. Finder vi på nye metoder, ligesom vi

gjorde dengang vi indførte Task Forcen, så vil jeg selvfølgelig være åben over for at drøfte det.

Generelt er jeg, som man godt kunne høre i den indledende bemærkning, skeptisk over for idéen om at bødestraf skulle bringe os alle mulige steder hen i den forbindelse.

Jeg vil gerne slå fast, at kommunalbestyrelserne i den enkelte kommune er ansvarlig for, at kommunens forvaltning fungerer tilfredsstillende og lever op til lovgivningen.

Det er jo hele forudsætningen for, at sagsbehandlingen er god, herunder at det er de rette indsatser for et barn og en familie, der sættes i værk.

Kommunerne skal selvfølgelig overholde lovgivningen. Som borger i enhver kommune skal man kunne stole på, at kommunen foretager en korrekt sagsbehandling i det hele taget – og selvfølgelig også i sager på børne- og ungeområdet.

Når det er sagt, er jeg jo ikke blind for, at selvom de skal overholde lovgivningen, så er det ikke altid tilfældet. Det er Task Forcens afrapportering fra Langelands Kommune, som spørgeren henviser til i sit spørgsmål, jo også et udtryk for.

[Ankestyrelsen som klagemyndighed]

Familier og børnenes retssikkerhed drejer sig i første omgang om, at deres sag bliver vurderet på et fagligt og sagligt grundlag, og at de modtager den hjælp og støtte, de har behov for og har ret til efter lovgivningen.

Hvis det ikke er tilfældet, har vi et klagesystem, der er egnet til at rette op på forkerte afgørelser og sagsbehandlingsfejl.

Det betyder, at hvis man som borger ønsker at klage over sagsbehandlingsfejl mv. begået af kommunen i forbindelse med en konkret afgørelse på socialområdet, så er Ankestyrelsen sat ind som klageinstans, og det er dem, man som udgangspunkt skal klage til.

Ankestyrelsen er klagemyndighed for bl.a. kommunernes afgørelser efter en stribe forskellige lovgivninger. På socialområdet er det særligt væsentligt, at kommunernes og børne- og ungeudvalgets afgørelser efter barnets lov som udgangspunkt kan påklages til Ankestyrelsen.

Og Ankestyrelsen har ikke alene mulighed for at hjemvise sagerne til fornyet behandling. Ankestyrelsen har

eksempelvis også mulighed for at ændre en afgørelse ved helt eller delvist at erstatte kommunens afgørelse, hvilket kan bidrage til, at borgerne får den nødvendige hjælp hurtigere.

[Ankestyrelsen som tilsynsmyndighed]

Derudover fører Ankestyrelsen tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Ankestyrelsen kan tage sager op af egen drift, hvis der er tilstrækkelig anledning til det.

Tilsynet hører indunder indenrigs- og sundhedsministeren, og lovgivningen vedrørende tilsynet følger af kommunestyrelsesloven, der også hører under indenrigs- og sundhedsministerens ressort. Hvis der er specifikke spørgsmål til det, kan jeg derfor henvise til indenrigs- og sundhedsministeren.

Jeg vil ridse op, hvad tilsynet har af forskellige reaktionsmuligheder.

Den mest anvendte reaktion er, at Ankestyrelsen afgiver det, der hedder en vejledende udtalelse om gældende ret. Af

udtalelsen vil det fremgå, om styrelsen finder, at kommunen har overholdt lovgivningen.

Hvis Ankestyrelsen har fundet, at kommunen ikke har overholdt lovgivningen, vil styrelsen følge op på, om kommunen retter op på det ulovlige forhold.

Hvis det ikke er nok med en vejledende udtalelse, har tilsynet også nogle sanktionsmuligheder, f.eks. tvangsbøder til kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Den sanktion anvendes meget sjældent. Som ordfører stillede jeg det samme spørgsmål, og svaret på, hvor tit den blev brugt, var: aldrig. Svaret på det er, at inden man når det skridt, har kommunerne selv rettet ind, og derfor finder det ikke anvendelse.

Med aftalen om Børnene Først tilførte vi ekstra millioner kroner til Ankestyrelsens tilsyn med kommunerne, for at styrke tilsynet på børneområdet.

[Barnets lov]

Der er i dag en række handlemuligheder, hvis kommunen handler åbenlyst ulovligt.

Når det er sagt, så mener jeg også, at det er vigtigt at understrege, at vi også har et ansvar landspolitisk.

Vi skal selvfølgelig understøtte, at rammerne er i orden. Vi skal med lovgivningen understøtte, at kommunerne bruger deres tid og ressourcer på det rigtige og det vigtige.

Som lovgivere må vi også kunne erkende, når vi har sat for snævre rammer op og troet, at vi kunne øge kvaliteten, det har vi gjort i mange år, ved at lave proceskrav til kommunerne.

Derfor er det så vigtigt med barnets lov, der trådte i kraft 1. januar.

Med barnets lov tager vi et vigtigt første skridt mod at sikre en bedre og tidligere indsats for børn, unge og familier. Dette afspejler sig særligt i de nye bestemmelser på anbringelsesområdet, der har til formål at sikre den rette hjælp i tide til hele familien.

Som noget helt centralt indfører vi et krav om børnefaglig undersøgelse af alle søskende i husstanden under 15 år og

en obligatorisk forældrehandleplan, når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet på grund af omsorgssvigt.,.

Med barnets lov rydder vi op i nogle af de unødige proceskrav, der har været til sagsbehandlingen, som har afspejlet, at vi har troet, at en af vejene til at rette op på retssikkerhedsproblemerne var, at indføre en stribe proceskrav. Det har ikke vist sig, når man ser hen over årene, at være tilfældet. Det er ikke sådan, at det, at proceskravene er blevet indført, betyder, at vi i dag står med væsentlig mindre retssikkerhedsmæssige problemer, end vi gjorde, forud for, at de blev indført. Det har været et forsøg på at rette op på noget, men det har vist sig ikke at være virksomt.

Som lovgivere, synes jeg, er det vigtigt, at man kan sige: "Det troede vi virkede, men det har vist sig ikke at virke", og så må man spole baglæns og kigge på, om der er andre redskaber, der kan vise sig at være virksomme.

Vi har gjort reglerne mere fleksible, og det afspejler i højere grad, at der er stor forskel på tyngden og kompleksiteten i de enkelte sager. Så noget af det, der har været problemet med proceskravene, det har været, at der ikke har været taget stilling til, at sagerne kan have vidt forskellig karakter, men

det har været de samme krav, som har gjort sig gældende. Der har vi lagt en større fleksibilitet ind, og så er lovgivningen alt i alt blevet mere overskuelig – og når det betyder noget, så er det blandt andet også fordi, at både barn og den unge, familien og medarbejdere skal kunne have et overblik over, den lovgivning der er, ellers er det jo et selvstændigt retssikkerhedsmæssigt problem, at det er umuligt at gennemskue lovgivningen.

Nogle er allerede nu ude og kritisere loven for, at den slipper kommunerne lidt for meget fri. Og det har vi jo gjort på baggrund af det, vi siger, at de proceskrav har ikke bevirket, at retssikkerheden er blevet bedre. Og derfor er jeg ikke enig, når der er blevet sagt, at det er den forkerte vej at gå, når vi ser sager, som dem der har været fremme på børneområdet i Nyborg, Nordfyn og på Langeland. Der mener jeg simpelthen, at vi som lovgivere må sige, at vi har troet i mange år, at hvis man bare strammede, strammede og strammede på proceskrav og skabte flere og flere af dem, så ville retssikkerheden blive bedre og bedre. Og det er den jo simpelthen ikke blevet. Og derfor har det jo vist sig ikke at være virksomt.

Så vil jeg derudover sige, at sagerne fra de tre navngivne kommuner jo så i øvrigt heller ikke er et resultat af barnets

lov, fordi barnets lov er relativt ny. Så i forhold til de konkrete problemer, der er, er de fundet sted under et tidligere lovkompleks. Det viser for mig, at detailreguleringen af kommunerne med en masse proceskrav ikke har kunnet forhindre disse sager. Det vil sige, at det greb – og jeg har jo selv været med til at lave rigtig meget af lovgivningen, så det er jo ikke for at pege fingre af nogen – men idéen om, at de mange procesgreb, der er lavet henover de sidste mange år, at de skulle virke, det kan man bare sige, at det har de ikke.

Det er sværere at skrue ned for krav, fordi vi på den måde mister noget – føler vi som lovgivere – vi mister noget kontrol ved at skrue ned for proceskravene. Derfor kan det indimellem være enormt let at lave proceskrav, og så kan det være rigtig svært at skrue baglæns på det. Men jeg tror, at det er den rigtige vej at gå, fordi det giver et større rum for fagligheden, og fordi det gør, at man kan få et bedre overblik over, hvad er reglerne overhovedet på det her område – både for de familier, det drejer sig om, men selvfølgelig også for dem, der skal sidde og administrere det.

[Svar på samrådsspørgsmål Z]

Så vil jeg gå videre til at besvare samrådsspørgsmål Z, hvor der spørges ind til den udbyttet af Den Permanente Task Force på området for udsatte børn og unge.

Spørgsmålet henviser til, at både Langeland, Nyborg og Nordfyn kommuner har haft forløb med Task Forcen inden for de seneste år.

Lad mig starte med at forklare, hvad Task Forcen er for en størrelse.

Formålet med den permanente Task Force på området for udsatte børn og unge er at understøtte kommunens eget kvalitetsarbejde.

Task Forcen er et samarbejde mellem Ankestyrelsen og Social - og Boligstyrelsen, og et Task Force-forløb består bl.a. af rådgivning, gennemgang af sager, sparring og kompetenceudvikling.

Task Forcen har et lærings- og udviklingsfokus i samarbejdet med den enkelte kommune. Der er særligt fokus på kommunernes praksis i sagsprocesserne fra en sag kommer ind og til den afsluttes, herunder den faglige udredning, valg

af indsats, opfølgning, inddragelse samt faglig ledelse og styring.

Et forløb med Task Forcen varer i ca. to år med mulighed for opfølgning ca. et halvt år efter afslutning. Der er tale om et frivilligt og gratis rådgivningsforløb til kommunerne.

Den enkelte kommune beslutter i samarbejde med Task Forcen, hvilke områder der skal prioriteres at arbejde med i forløbet, og hvert forløb er derfor afhængigt af den specifikke kommunale kontekst, kommunens kvalitetsniveau i sagsbehandlingen og ressourcer til at udvikle området.

Task Forcen samarbejder med kommunens faglige ledelse med fokus på at understøtte deres arbejde med at styrke kvaliteten i sagsbehandlingen, så der sker forandringer på sagsniveau.

Konkret rådgiver Task Forcen om, at ledelsen benytter ledelsestilsyn og arbejdsgangsbeskrivelser som centrale redskaber til at styre området og understøtte, at der foretages sagsbehandling af god kvalitet.

Task Forcen giver også sparring på ledelsens arbejde med ledelsestilsyn og arbejdsgangsbeskrivelser. Herudover

understøtter Task Forcen kommunens udviklingsarbejde ved at følge op på mål og aktiviteter og sikre fremdrift i forandringsarbejdet.

Ydermere bidrager Task Forcen til, at både medarbejdere og ledelse har en fælles forståelse af kvalitet i de enkelte sagsskridt, at medarbejderne har de nødvendige kompetencer til at udføre sagsbehandling af god kvalitet, og at de har medejerskab i udviklingsarbejdet.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at Task Forcen ikke rådgiver om hverken organisering, økonomi, arbejdsmiljø, bemanning, arbejdsområde eller personaleledelse i den enkelte kommune.

Task Forcen hjælper heller ikke med konkret sagsbehandling i borgersager, ligesom Task Forcen alene understøtter kommunen, men ikke udfører de aktiviteter, som kommunerne har planlagt som del af deres udviklingsarbejde.

Det er den enkelte kommune, der efter endt forløb med Task Forcen beslutter, hvilke anbefalinger og udviklingsområder der skal arbejdes videre med.

Det har derfor, når jeg nu har ridset de her ting op, kæmpe stor betydning for resultatet af et Task Force-forløb, i hvor høj grad kommunen selv er indstillet på og ønsker en forandring.

I forlængelse af det kan jeg oplyse, at det med den politiske aftale om Børnene Først i 2021 blev besluttet at styrke den permanente Task Force.

Med styrkelsen er der kommet større fokus på inddragelse af medarbejdere, hyppigere kontakt med kommunerne, mere konkret rådgivning om styringsredskaber, øget afrapportering og ansvarliggørelse af kommunens politiske udvalg samt en mere normerende rådgivning om kvalitet i sagsbehandlingen samt opfølgning på forløbet.

Formålet med at styrke Task Forcen på området for udsatte børn og unge er netop at understøtte, at de kommuner, som har vanskeligheder, kan få hjælp til at kvalificere sagsbehandlingen. Fx hjælp til at forbedre rammerne for sagsbehandlingen via procedurer og arbejdsgange, ledelsestilsyn med sagsbehandlingen og faglig sparring.

Betydningen for kvaliteten i sagsbehandlingen lokalt afhænger i høj grad af, hvordan kommunen følger op på et

gennemført forløb og arbejder videre med de erfaringer og resultater, kommunen har opnået i forløbet.

Task Forcen oplever, at de fleste kommuner er glade for udbyttet af samarbejdet med Task Forcen, og at der ses væsentlig udvikling i kommunerne under forløbene.

Det er dog også erfaringen, at der er flere lokale forhold i en kommune, som generelt kan være hæmmende for fremdriften i kommunernes udviklingsarbejde samt have negativ betydning for deres udbytte af et Task Force-forløb.

Der drejer sig blandt andet om eventuel udskiftning i ledelse, eventuelt i kombination med ubesatte ledelsesstillinger, mange ledige børne- og ungerådgiverstillinger, et stort oprydningsarbejde eller efterslæb i sagsbehandlingen og selvfølgelig indgribende organisationsændringer.

Så for at opsummere lidt og svare på spørgsmålet om Task Forcen, så mener jeg bestemt, at Task Forcen giver et vigtigt udbytte ift. at forankre viden og forbedre rammerne for sagsbehandlingen i kommunerne. Men det er samtidig klart,

at Task Forcen løser jo ikke alt. Så der findes ikke sådan et 'quick-fix' hvor, at så gør vi bare det her, og så undgår vi dit-dut-dat-situationer nogensinde opstår, desværre. Det vidste man godt, da man lavede Task Forcen, og det var der heller ikke nogen, der tænkte, at det her, det vil løse alt, men det forbedrer, og det vil sige, at Task Forcen er faktisk lykkedes med for nogle kommuners vedkommende at rette op på nogle af de problemstillinger, der har været, men det kræver altså, at kommunen, som får Task Force-forløbene, at der sættes ind på mange forskellige niveauer, og at kommunen tager ejerskab i processen. Det er grundbetingelserne for, at Task Forcen kan virke.

[Afslutning]

Afslutningsvis mener jeg, at de tre kommuners problemer er alvorlige – ikke mindst for de borgere, som det går udover. Derfor er jeg også glad for de klagemuligheder, som findes.

Som minister er jeg optaget af, om der er generelle lærings- og forbedringsbehov, hvilket også er baggrunden for, at jeg valgte at indhente redegørelser fra kommunerne. Men igen – tusinde tak for at sætte lys på det her. Tak for også at bringe

det i spil – også på de områder, hvor vi er uenige om redskaberne. Jeg sætter stor pris på, at politiske partier kommer ind til bordet med nogle nye og anderledes måder at tænke det på. Om ikke andet så får det jo brækket op i den måde, vi andre også tænker på og får sat lys på, at der er behov for noget mere. Det synes jeg egentlig, at vi har et fælles udgangspunkt omkring.

Tak for ordet.